2η Επικαιροποίηση

Της

Εκ των προτέρων αξιολόγηση

(ex ante assessment)

για τον σχεδιασμό και εφαρμογή του

«Ταμείου Εγγυοδοσίας επιχειρήσεων COVID-19»

Ιανουάριος 2021

Περιεχόμενα

1 Εισαγωγή 2

2 Παρουσίαση των υφιστάμενων μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής 3

3 Παρουσίαση του νέου μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής 5

4 Χρήσιμα Διδάγματα 5

5 Αποτελέσματα του νέου χρηματοοικονομικού μέσου 6

6 Αναθεώρηση/επικαιροποίηση της εκ των προτέρων αξιολόγησης 8

1 Εισαγωγή

Η αρχική εκ των προτέρων αξιολόγηση (Μαΐος 2020) του Ταμείου Εγγυοδοσίας επιχειρήσεων COVID-19 δύναται να αναθεωρείται ή επικαιροποιείται κατά τη διάρκεια εφαρμογής του χρηματοοικονομικού μέσου εφόσον δεν αποτυπώνει πλέον με ακρίβεια τις συνθήκες της αγοράς που επικρατούν κατά το χρόνο της εφαρμογής.

Στο ανωτέρω πλαίσιο, τον Σεπτέμβριο 2020 επικαιροποιήθηκε για πρώτη φορά, καθώς ενόψει της έλευσης του 2ου κύματος κρουσμάτων κορωνοϊού, κρίθηκε σκόπιμη η επέκταση των μέτρων στήριξης της ρευστότητας των επιχειρήσεων που συνέχιζαν να πλήττονται από την υγειονομική κρίση. Σήμερα θεωρείται επιβεβλημένη μια 2η επικαιροποίηση για την κάλυψη των εξειδικευμένων αναγκών των πολύ μικρών επιχειρήσεων που παραμένουν σε μεγάλο βαθμό αποκλεισμένες από την αγορά λόγω της πανδημίας και των μέτρων αναστολής λειτουργίας των επιχειρήσεων αλλά και ειδικών συνθηκών που υπαγορεύονται από τον μικρό μέγεθος (αδυναμία ψηφιακής λειτουργίας, χαμηλή πρόσβαση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα).

Από την έξαρση της κρίσης έως σήμερα έχει αντίστοιχα τροποποιηθεί το «Προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19 (2020/C 91 I/01/20.3.2020)

- «Τροποποίηση του προσωρινού πλαισίου λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID19» (19 2020/C 112 I/01/ 4.4.2020),
- «Τροποποίηση του προσωρινού πλαισίου λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19» (2020/C 164/03/13.5.2020),
- «3η Τροποποίηση του προσωρινού πλαισίου λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19 (2020/C 218/03/2.7.2020)»,
- «4η Τροποποίηση του προσωρινού πλαισίου για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19 (2020/C 340 I/01/13.10.2020)
- «5η Τροποποίηση του προσωρινού πλαισίου για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η 24 PV: 2909550.2 οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19 (C(2021) 564 final/28.01.2021) και ισχύει.

2 Παρουσίαση των υφιστάμενων μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής

Το Ταμείο Εγγυοδοσίας αποτελεί μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής κατά την έννοια του άρθρου 38 του Κανονισμού 1303/2013, όπως ισχύει, καθώς και του Προσωρινού Πλαισίου για τη λήψη μέτρων Κρατικής Ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19 (2020/C 91 I/01), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (τελευταία τροποποίηση «5η Τροποποίηση του προσωρινού πλαισίου λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19 (C 2021 564/28.01.2021)»).

Το Ταμείο Εγγυοδοσίας συστάθηκε στο πλαίσιο της κατεύθυνσης για τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των Χρηματοδοτικών Μέσων, προκειμένου να καλυφθούν οι αυξημένες ανάγκες ρευστότητας που προκύπτουν λόγω του κλυδωνισμού που προκύπτει από την παύση λειτουργίας κάποιων επιχειρήσεων, τη διαταραχή των αλυσίδων εφοδιασμού, τη μείωση της καταναλωτικής ζήτησης και την αβεβαιότητα στα επενδυτικά σχέδια, συνεπεία της επιδημικής έκρηξης του COVID-19. Υποστηρίζεται με κεφάλαια του Ελληνικού Δημοσίου και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία 2014- 2020»

Το μέτρο αυτό έχει λάβει έγκριση από την ΕΕ C(2020) 2222/3.4.20 (State Aid SA.56857 (2020/N)) όπως συμπληρώθηκε/ τροποποιήθηκε με την C(2020)2940/30.4.20 (State Aid SA.57048 (2020/N), την απόφαση SA 58007 – C (2020) 5060/17.07.2020 και την απόφαση SA 59816 C(2020)/28.11.2020 και ισχύει.

Έως σήμερα το συνολικό εγγυοδοτικό κεφάλαιο του Ταμείου, ανέρχεται σε 1,78 δισ ευρώ. Στο πλαίσιο του ταμείου παρέχονται εγγυήσεις για τη χορήγηση νέων Δανείων (συμπεριλαμβανομένων των μη μετατρέψιμων ομολογιακών δανείων & balloon loans), για κεφάλαια κίνησης σε όλες τις επιχειρήσεις ανεξαρτήτου μεγέθους (υφίστανται εξαιρέσεις), με σκοπό την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων από την πανδημία του κορωνοϊού. Το ανώτατο ύψος δανείου στον διαμορφώθηκε από μια σειρά παραμέτρων (μισθολογικό κόστος, κύκλος εργασιών). Πέραν των ανωτέρω υπήρχε η δυνατότητα επιχορήγησης της **προμήθειας εγγύησης** των δανειοληπτών των παραπάνω ΧΜ., έως του ποσού των **250 εκατ. €.**

Αναλυτικότερα τα Χρηματοδοτικά Μέσα που δημιουργήθηκαν από το Ταμείο Εγγυοδοσίας (α κύκλος και β κύκλος) ήταν τα ακόλουθα:

- Χαρτοφυλάκιο νέων δανείων κεφαλαίου κίνησης με ανώτατο όριο εγγύησης 40% και με Τελικούς Αποδέκτες Πολύ Μικρές, Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις. Ο διαθέσιμος Προϋπολογισμός Εγγυοδοτικού Κεφαλαίου για ΜΜΕ ήταν **500 εκ. ευρώ Ευρώ (α κύκλος) και 600 εκ. ευρώ Ευρώ (β κύκλος)**, από το ΕΠΑΝΕΚ για επιλέξιμους από το Πρόγραμμα ΚΑΔ (δεν καλύπτονται μεταξύ άλλων ΚΑΔ που εμπίπτουν στον αγροτικό τομέα και στην αλιεία)
- Χαρτοφυλάκιο νέων δανείων κεφαλαίου κίνησης με ανώτατο όριο εγγύησης 30% και με Τελικούς Αποδέκτες Μεγάλες Επιχειρήσεις. Ο διαθέσιμος Προϋπολογισμός Εγγυοδοτικού Κεφαλαίου ήταν έως **500 εκατ. Ευρώ (α κύκλος) και 180 εκ. ευρώ Ευρώ (β κύκλος)**, από εθνικούς πόρους (περιλαμβάνονται και οι μη επιλέξιμες από το ΕΠΑνΕΚ μικρομεσαίες επιχειρήσεις αγροτικού τομέα και αλιείας)

Η μόχλευση υπολογίζεται για μεν τις μεγάλες επιχειρήσεις σε 4,16 ενώ για τις ΜΜΕ σε 3,12. Χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο ανακυκλούμενος χαρακτήρας του μέσου, δηλαδή η επίδραση της ανακύκλωσης των πόρων στην αύξηση της μόχλευσης.

Ο δύο κύκλοι είχαν μεγάλη απήχηση στην αγορά. Συνολικά ωφελήθηκαν έως σήμερα **261 μεγάλες** για 592 συμβάσεις δανείων κεφαλαίου κίνησης **και 9.383 ΜΜΕ** για 9.825 συμβάσεις ύψους περίπου **2.185 εκατ. ευρώ** και **2.637 εκατ. Ευρώ** αντίστοιχα.

Παράλληλα με τους δύο κύκλους του Ταμείου Εγγυοδοσίας της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας λειτούργησαν συμπληρωματικά και οι άλλες δράσεις στήριξης των επιχειρήσεων όπως αναλυτικά περιγράφησαν στην αρχική ex ante (Επιστρεπτέα Προκαταβολή, παροχή δανείων κεφαλαίου κίνησης από το Ταμείο Επιχειρηματικότητας -ΤΕΠΙΧ ΙΙ.

Αναλυτικότερα, λόγω αυξημένης συμμετοχής στο υποπρόγραμμα 3 του ΤΕΠΙΧ ΙΙ για τη λήψη δανείων κεφαλαίου κίνησης με ευνοϊκούς όρους, οι αρχικοί διατιθέμενοι πόροι (523,3 εκ ευρώ) αυξήθηκαν κατά 300 εκατ. ευρώ (από 523,3 σε 823,3 εκ. €) και κατά 180 εκ. € αργότερα με συνέπεια οι συνολικά διατιθέμενοι πόροι να ανέλθουν σε 1.003 δις € (από 823,3 εκ. € σε 1.003 δις €). Αντίστοιχα η στήριξη των επιχειρήσεων μέσω της δράσης Επιστρεπτέας Προκαταβολής (Α & Β κύκλος) ύψους 900 εκ. ευρώ επεκτάθηκε με την ολοκλήρωση (Σεπτέμβριος 2020) και του Γ κύκλου της δράσης συνολικού διαθέσιμου προϋπολογισμού περίπου €1,1 δισεκ., από εθνικούς μόνο πόρους (προθεσμία υποβολής αιτήσεων: 28/9/2020).

3 Παρουσίαση του νέου μέσου χρηματοοικονομικής τεχνικής

Οι πολύ μικρές επιχειρήσεις λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και περιορισμένων δυνατοτήτων αντίδρασης που εκπορεύονται από το ίδιο το μέγεθος τους έχουν θιγεί ασύμμετρα από την κρίση. Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων οι περιορισμένες έως ανύπαρκτες έως σήμερα επενδύσεις τους στο ψηφιακό μετασχηματισμό δεν τους έχουν επιτρέψει να συμμετέχουν σε μια συνεχώς διευρυνόμενη την περίοδο COVID ψηφιακή αγορά ενώ ταυτόχρονα η πρόσβαση τους στο χρηματοπιστωτικό σύστημα παραμένει περιορισμένη.

Στο πλαίσιο αυτό για τη στήριξη των ιδιαίτερων αναγκών των πολύ μικρών επιχειρήσεων αναμένεται να προκηρυχθεί νέο χρηματοδοτικό μέσο

- Χαρτοφυλάκιο νέων δανείων κεφαλαίου κίνησης με ανώτατο όριο εγγύησης 60% και με Τελικούς Αποδέκτες Πολύ Μικρές Επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών έως 200.000€ και μέγιστο ύψος δανείου έως 50.000. Ο διαθέσιμος Προϋπολογισμός Εγγυοδοτικού Κεφαλαίου για ΜΜΕ είναι **220 εκ. Ευρώ** με πόρους από το ΕΠΑΝΕΚ για επιλέξιμους από το Πρόγραμμα ΚΑΔ (δεν καλύπτονται μεταξύ άλλων ΚΑΔ που εμπίπτουν στον αγροτικό τομέα και στην αλιεία) .

Επιλέξιμες στον Γ΄κύκλο θα είναι ΠΜΕ που δεν συμμετείχαν στο Α΄ και Β΄ Κύκλο του Ταμείου

4 Χρήσιμα Διδάγματα

Τα πρώτα ενθαρρυντικά μηνύματα για τα εμβόλια στα τέλη του 2020 και οι εγκρίσεις που ακολούθησαν δημιούργησαν προσδοκίες για την σταδιακή μεν αλλά άμεση άρση του υγειονομικού συναγερμού που έχει σημάνει σε ολόκληρο τον πλανήτη. Επιπλέον, την περίοδο αυτή γίνεται συνείδηση η αναγκαιότητα υλοποίησης δράσεων έρευνας, εκτιμώνται ιδιαίτερα τα οφέλη από την συνεργατικότητα των ερευνητικών ομάδων στην πρόοδο της επιστήμης και από την εμπορευματοποίηση των αποτελεσμάτων εφαρμοσμένης έρευνας στη υγεία του πληθυσμού.

Παράλληλα όμως οι πρώτες αναφορές για μεταλλάξεις του ιού που παρατηρήθηκαν σε διάφορα σημεία του πλανήτη ανέτρεψαν για μια ακόμα φορά τη συγκρατημένη αισιοδοξία επιστημόνων, κρατών και πολιτών για άμεση επαναφορά σε κανονικές συνθήκες. Η επάρκεια των εμβολίων για την κάλυψη του πληθυσμού από τις νέες μεταλάξεις του ιού τίθεται προς διερεύνηση. Σε επίπεδο κρατών οι κυβερνήσεις αξιολογούν συστηματικά τη διαθεσιμότητα των συστήματος υγείας για την παροχή υπηρεσιών υγείας στους πολίτες υπό τις νέες συνθήκες που προτάσσουν οι μεταλλάξεις.

Στην πραγματική οικονομία τα μέτρα προστασίας από τον νέο ιο παραμένουν σε ισχύ και οι ανάγκες στήριξης της ρευστότητας των επιχειρήσεων διογκώνονται. Δεδομένου όμως η υλοποίηση του β κύκλου του ταμείου συνεχίζεται, στο στόχαστρο των δημόσιων πολιτικών τίθεται πλέον η στήριξη των ιδιαιτέρων αναγκών της πολύ μικρής επιχειρηματικότητας.

5 Αποτελέσματα του νέου χρηματοοικονομικού μέσου

Με βάση τα στατιστικά μεγέθη και παραδοχές για τις επιχειρήσεις στην ελληνική οικονομία που αναλυτικά αποτυπώνονται στην αρχική ex ante

Πίνακας: Κύκλος εργασιών και πλήθος επιχειρήσεων ανά τάξη μεγέθους με βάση τους απασχολούμενους (0-9 άτομα, 10-250άτομα, >250άτομα) για το 2017 στο μη χρηματοπιστωτικό τομέα[1]

	Πάνω από 250 άτομα προσωπικό (Μεγάλες Επιχειρήσεις)	Από 10-250 άτομα προσωπικό (SMEs)	Από 0-9 άτομα προσωπικό (SMEs)	ΣΥΝΟΛΑ
Κύκλος Εργασιών-ΚΕ (εκατ. Ευρώ)	59.692	92.424	65.357	217.475
Πλήθος Επιχειρήσεων	470	31.803	669.340	701.613
Μέσος Κύκλος εργασιών (εκατ Ευρώ/επιχείρηση)	127,01	2,91	0,10	
Ανάγκες για Κεφάλαιο Κίνησης (30% ΚΕ) εκατ ευρώ/επιχείρηση)	38,10	0,87	0,03	

Πηγή:Eurostat, Επεξεργασία ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ,

- Στην Ελλάδα το 2017 απαριθμούνται περί τις 669.340 επιχειρήσεις με λιγότερα από 10άτομα προσωπικό στο μη χρηματοπιστωτικό τομέα
- Ο μέσος κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων στη χώρα εκτιμάται σε 97 χιλ. Ευρώ κατά μέσο όρο
- Οι ανάγκες σε κεφάλαιο κίνησης υπολογίζονται σε περίπου 30% του κύκλου εργασιών ήτοι **ανά επιχείρηση** σε περίπου **30 χιλ. Ευρώ**

[1] **Τα στοιχεία αφορούν το μη χρηματοπιστωτικό τομέα 'non-financial business economy', ο οποίος περιλαμβάνει την βιομηχανία, κατασκευές, εμπόριο, υπηρεσίες (NACE Rev. 2 sections B to J, L, M and N)**

Πίνακας: Εκτιμήσεις ελκυστικότητας και αποτελεσματικότητας τους εγγυοδοτικού ταμείου COVID 19

	Από 0-9 άτομα προσωπικό (SMEs
Εγγυοδοτικό κεφάλαιο (εκατ ευρώ)	220,00
Μόχλευση	2,08
Συνολικό Ύψος Δανείων (εκατ ευρώ)	458,33
Συνολικό πλήθος δανείων	15.646
Συνολικό πλήθος ωφελούμενων επιχειρήσεων	15.646

Και στοιχεία του **γ κύκλου** του προγράμματος εκτιμάται ότι

- Θα διατεθούν 220 εκατ. Ευρώ εγγυοδοτικού κεφαλαίου για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις
- Θα δοθούν δάνεια συνολικού ύψους περίπου **458,33εκατ. ευρώ** (220 εκ ευρώ /(0,8*0,6) ή αντίστοιχα 220 εκ ευρώ * 2,08)
- Θα συναφθούν **15.646 δάνεια {(458,33εκατ. €/0,029 εκ € ανά επιχείρηση) *1 δάνεια/επιχείρηση}**

Αν οι πολύ μικρές επιχειρήσεις συνάπτουν **1 μόλις δάνειο** για την κάλυψη των αναγκών ρευστότητας (υπόθεση εργασίας) οι ωφελούμενες **πολύ μικρές επιχειρήσεις** αναμένεται να ανέλθουν σε **15.646.** Σημειώνεται ότι επιλέξιμες στον Γ΄κύκλο θα είναι ΠΜΕ που δεν συμμετείχαν στο Α΄ και Β΄ Κύκλο του Ταμείου.

Τελικά με βάση την παραπάνω ανάλυση, μέσω του χρηματοδοτικού εργαλείου δύναται να ωφεληθούν και στους τρείς κύκλους περίπου 2 στις 3 μεγάλες επιχειρήσεων (**66%), 6 στις 10 ΜΜΕ (61%) και το 2,3% των πολύ μικρών επιχειρήσεων** ενώ αντίστοιχα δύναται να καλυφθεί το **16%** των αναγκών **σε κεφάλαιο κίνησης στις μεγάλες επιχειρήσεις, το 12% στις ΜΜΕ και το 2,3% των πολύ μικρών επιχειρήσεων** με βάση πραγματικά στοιχεία υλοποίησης του α κύκλου και στοιχεία σχεδιασμού για το β και γ κύκλο.

Συνολικά ο σχεδιασμός του χρηματοοικονομικού μέσου παροχής εγγυήσεων και ειδικά για την παροχή δανείων κεφαλαίων κίνησης συνάδει με τον ΘΣ03, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ. Η προώθηση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ στην τρέχουσα περίοδο ή και ιδιαίτερα στην τρέχουσα συγκυρία απαιτεί την ενίσχυση της ρευστότητάς τους για την αντιμετώπιση των λειτουργικών δαπανών τους και άρα τη λήψη κεφαλαίων κίνησης, προκειμένου να ισχυροποιήσουν τη βιωσιμότητά τους και στη συνέχεια να αναπτυχθούν.

6 Αναθεώρηση/επικαιροποίηση της εκ των προτέρων αξιολόγησης

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση δύναται να αναθεωρηθεί ή επικαιροποιηθεί εκ νέου κατά τη διάρκεια εφαρμογής του χρηματοοικονομικού μέσου παροχής εγγυήσεων κάλυψης δανείων κεφαλαίων κίνησης εφόσον δεν αποτυπώνει πλέον με ακρίβεια τις συνθήκες της αγοράς που επικρατούν κατά το χρόνο της εφαρμογής.